

Julkaisuvapaa 27.1.2020
klo 16.00

VAASAN YLIOPISTON REHTORIN JARI KUUSISTON PUHE YLIOPISTON VUOSIPÄIVÄN JUHLASSA 27.1.2020

Arvoisat juhlapuhujat, hyvät juhlavieraat, lämpimästi tervetuloa Vaasan yliopiston vuosijuhlaan.

Honored speakers, guests and University of Vaasa community. It is my great pleasure to welcome you to celebrate our anniversary day.

Vaasan yliopiston 52. toimintavuosi ja uusi vuosikymmen on käynnistynyt. Yliopiston uusi strategia on valmistumassa. Se avaa näkymän siihen, miten Vaasan yliopisto katsoo tulevaisuuteen. Olemme optimistisia ja näemme edessämme monia mahdollisuuksia.

Elämme keskellä historiallista ja osin traagistakin käännekohtaa.

Vuosi sitten nostin puheessani esille joukon muutosvoimia, muun muassa Ilmaston muutoksen ja kestäväen kehityksen, liberaalin demokratian murroksen, digitalisaation, tekoälyn sekä Suomen väestökehityksen. Ne vaikuttavat tänäänkin maapalloomme, valtioihin, organisaatioihin ja meihin jokaiseen. Ilmiöt myös etenevät globaalissa ympäristössä nopeasti kuin koronavirus.

Ympäröivän maailman muutoksia me tuskin voimme pysäyttää. Voimme kuitenkin valita miten sopeudumme uuteen todellisuuteen. Haluammeko sulkeutuneen vai avoimen Suomen, olemmeko muutoksen ennakoijia vai 'jarrumiehiä'? Vanhaan ei voida palata, joten meidän on keksittävä 2020-luvun kansallisvaltio Suomi.

Muutosten aikana vastuullisuuden merkitys korostuu.

Vastuullisuus luo arvoperustan, joka vie meitä eteenpäin muuttuvassa maailmassa. Vastuullisuus-käsite saa myös kritiikkiä. Se kun voidaan käsittää niin monella eri tavalla. Tässä joitakin näkökulmia.

Yksilön vapaus ja vastuu ovat keskeisiä eurooppalaisia arvoja. Akateemiseen vapauteen liittyy myös vastuu. Eettisyys, yksityisyyden suoja, hyvät tutkimuskäytännöt ja pyrkimys kohti totuutta. Niitä on noudatettava silloinkin, kun kilpailutilanne luo kovia paineita tulosten saavuttamiseen.

Vastuullisuus näkyy organisaatioiden strategioissa ja tavoitteissa. Pelkät sanat eivät riitä, vaan asetettuja tavoitteita ja periaatteita täytyy viedä käytäntöön. Se ei kuitenkaan aina ole helppoa.

Johtajilla on erityinen rooli vastuullisuuden edistäjinä. Onhan niin, että organisaatiot ovat ainakin jossain määrin johtajiensa 'näköisiä' ja 'tapaisia'.

Merkittävimpien yritysten johto on alkanut korostaa vastuullisuuden merkitystä. On tiedostettu, että yritysten ei tule ajaa pelkästään osakkeenomistajiensa etua. Niiden tulee kantaa vastuunsa paitsi tuotteistaan ja palveluistaan, myös laajemmin yhteiskunnallisista asioista.

Vaasan yliopiston tulee olla näissä asioissa kehityksen kärjessä. Periaatteiden noudattamisen lisäksi meidän tulee tutkia ja opettaa uusinta osaamista ja jakaa hyviä käytäntöjä.

Vastuullisuus liittyy kiinteästi edellä mainittuihin muutoksen ajureihin. Digitalisaatio, tekoäly ja robotiikka luovat hyvinvointia vain silloin kun niitä kehitetään ja sovelletaan vastuullisesti. Tämä näkyy hyvin esimerkiksi sosiaalisen median yhteydessä siinä, miten se nostaa esiin uusia poliittisia voimia.

Pahimmillaan se voi rapauttaa demokratian ja lietsoa vastakkain asettelua. Innovaatiot ovat sinänsä neutraaleja, ja riippuukin pitkälti käyttäjistä ovatko vaikutukset positiivisia vai jopa katastrofaalisia. Joka tapauksessa some-aikana demokratian ja instituutioiden pitää uudistua. Kaikkea vanhaa ei voi, eikä pidä säilyttää.

Digitalisaatio on vahvasti läsnä Vaasan yliopistossa niin tutkimuksessa, koulutuksessa kuin jokapäiväisessä toiminnassammekin. Se mahdollistaa uuden tyyppisiä avauksia tutkimukseen, sekä yliopiston organisoinnin uudella tavalla avoimen tiedon ja oppimisen keskuksena. Tähän tähtää vasta alkanut mittava kampanjan uudistaminen.

Vuosi sitten pintaan nousivat vanhusten huollon ongelmat. Alalla toimivat yritykset eivät toimineet eettisesti ja vastuullisesti sillä tasolla, mitä niiltä odotamme. Valitettavasti myös julkisen sektorin vanhuspalvelut kärsivät samantyyppisistä ongelmista.

Vaasan yliopistolla on vahvaa osaamista sosiaali- ja terveyshallinnossa. Helsingissä toimiva sote-johtamisen koulutusohjelmamme vastaa alan tarpeisiin. Myös tutkimuksessa olemme vahvoja ja kompleksisuustutkimuksemme on uraauurtavaa.

Ikääntyvä Suomi, pidempi elinaika ja supistuva aktiivinen työikäinen väestö ovat kehityskulkuja, jotka eivät tulleet yllätyksenä. Silti ne uhkaavat hyvinvointivaltion perusteita.

Miksi ajauduimme tähän tilanteeseen? Tutkimuksella riittääkin analysoitavaa niin ongelmien syissä kuin mahdollisissa ratkaisuisakin.

Dear friends, we live in a world full of challenges. We need to tackle climate change, crisis of liberal democracy, digital transition, as well as demographic changes. The good news is – that universities have a key role in solving these challenges.

Finland as a nation is a success story. In a short period of time we have created a world class Nordic welfare state. Numerous indicators show that we are one of the leading nations in the world. We can be particularly proud of our world famous education system.

We have every reason to feel positive and be proud of our achievements. Good for us, we also have more work ahead. For instance, how to solve the

complex combination of ageing and shrinking population, lack of skilled labour and in case of immigration, deeply divided popular opinion.

Finland needs more nation builders. Citizens who can bear responsibility of our future. Here universities play key role in research, education and as problem solvers. We can attract talented youth in Finland and provide them skills that they need as our nation builders.

Universities are bridge builders between immigrants, businesses and the rest of the population. Education, research and knowledge are key tools for integrating new comers into Finnish society.

Finland has an excellent track record in integrating war refugees into the society. I am personally very thankful of this. Exactly 80 years ago, my mother and her family fled the war and settled in Maalahti just south of Vaasa. They had to start new life in a situation where many people did not like the refugees at all. Fortunately, they were staying with a wonderful local family that helped them as much as possible.

Immigration is nothing new in Finland. In seeking better life, thousands of Finns have immigrated to USA, Sweden, Canada and Australia. Today, Finland needs immigrants who want to be our nation builders. It is clear that we can succeed but it will mean efforts, flexibility and compassion. At the same time, incoming people need to respect the Finnish way of life.

Vaasan yliopisto rakentaa tulevaisuutta

Yliopiston tutkimus ja koulutus ovat investointeja tulevaisuuteen. Siksi meidän on jatkuvasti huolehdittava siitä, että perustutkimus, tutkimuksen vapaus ja opetuksen korkea laatu säilyvät.

Universities have a unique role as higher education institutions. Academic excellence of research and highest quality of education are our core pillars also in the future.

I like to take this opportunity to thank you all for your excellent work, and wish you all the best for the year 2020!

Näissä tunnelmissa haluan kiittää kaikkia yliopistolaisia ja yliopiston ystäviä. Erinomaista alkanutta vuotta 2020!